

MINISTERUL MUNCII
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT

pentru anul 2023 privind implementarea

Planului de acțiuni a Programului de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați

în Republica Moldova pentru anii 2023-2027

Abrevieri:

AOPD - Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități AO IVC - AO „Institutum Virtutes Civilis” APC - Autoritățile publice centrale APL - Autoritățile publice locale BSG - Bugetare Sensibilă la Gen CC - Curtea de Conturi CEC - Comisia Electorală Centrală CICDE - Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral CNAJGS - Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat CS - Cancelaria de Stat CPD - Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare FES - Fundația „Friedrich Ebert” HG - Hotărârea Guvernului IAP al USM - Institutul de Administrație Publică al Universității de Stat din Moldova INJ - Institutul Național al Justiției IP ODA - Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului ISM - Inspectoratul de Stat al Muncii	OSC - Organizațiile Societății Civile MAI - Ministerul Afacerilor Interne MAIA - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare MDED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării MEC - Ministerul Educației și Cercetării MF- Ministerul Finanțelor MJ - Ministerul Justiției MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale MMPS - Ministerul Muncii și Protecției Sociale MS - Ministerul Sănătății PEFA - Public Expenditure and Financial Accountability RM - Republica Moldova SFS - Serviciul Fiscal de Stat UN Women - Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitate de Gen și Abilitarea Economică a Femeilor USM - Universitatea de Stat UNFPA – Fondul Națiunilor Unite pentru Populație
--	---

Acțiuni	Realizări conform indicatorilor de monitorizare
Obiectiv general 1. Reducerea inegalităților structurale de gen prin politici și bugete sensibile la dimensiunea de gen <i>Indicatori:</i> număr de politici sectoriale implementate care integrează perspectiva egalității de gen la nivelul intermediar și consolidat; număr de autorități ale APL care aplică în practică angajamentele minime ale Cartei Europene pentru egalitatea între femei și bărbați în viața locală	
1. Obiectiv specific 1.1. Consolidarea cadrului de politici sectoriale sensibile la dimensiunea de gen ale ministerelor și ale altor APC în 7 domenii (educație și cercetare, sănătate, dezvoltare rurală, piața muncii, antreprenoriat, protecția socială, protecția și integrarea persoanelor refugiate)	
1.1.2. Elaborarea și încorporarea reglementărilor metodologice aferente dimensiunii de gen în metodologia de planificare bugetară, în partea ce se referă la modul de prezentare a performanței programelor de cheltuieli bugetare care să cuantifice aspectele egalității de gen	Statut: În proces de realizare Indicatori: Reglementări metodologice elaborate; metodologia de planificare bugetară ajustată Autorități/instituții responsabile: MMPS, MF Termene de realizare 2023; 2024 MMPS a elaborat Foaia de parcurs pentru anii 2023-2024 pentru realizarea la nivel național a bugetării sensibile la gen în contextul asigurării implementării Programului național de promovare și asigurare a egalității de gen în RM pentru anii 2023-2027. Foaia de parcurs include obiective centrate pe reducerea inegalităților structurale de gen prin politici și bugete sensibile la dimensiunea de gen, instituționalizarea integrării perspectivei de gen în cadrul procesului bugetar, consolidarea capacităților funcționarilor publici, precum și realizarea, monitorizarea și evaluarea (audit de gen) procesului bugetar. În acest sens, în anul 2023 a avut loc o ședință, în cadrul căreia au fost discutate aspectele privind bugetarea sensibilă la gen prin prisma cadrului nou de politici publice și angajamentelor internaționale relevante, a mecanismelor de raportare și progresele regionale în implementarea bugetării sensibile la gen. Totodată, noua Strategie de Management al Finanțelor Publice, aprobată prin HG nr. 71/2023, conține prevederi privind integrarea perspectivei de gen. HG afirmă că bugetarea sensibilă la gen joacă un rol cheie în managementul finanțelor publice și implică analiza politicilor fiscale și a deciziilor bugetare pentru a înțelege impactul acestora asupra egalității de gen pentru a concepe și implementa politici mai eficiente.

	În anul 2023 a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între MF și UN Women ce are drept obiectiv consolidarea cooperării dintre cele două instituții privind cadrul instituțional și de politici care sprijină integrarea bugetării sensibile la gen în procesele existente de planificare a politicilor și a bugetului. Acest angajament implică, inclusiv alinierea legislației și politicilor naționale cu normele și standardele internaționale, după cum sunt prescrise în recomandările organismelor internaționale în vederea avansării și implementării bugetării sensibile la gen în cadrul sistemului de management al finanțelor publice din Moldova. Menționăm suplimentar eforturile partenerilor în realizarea activităților: De către Keystone Moldova au fost elaborate : 1. Scrisoarea de poziție din perspectiva de gen privind elaborarea Legii bugetului de stat pentru anul 2024. 2. Comentarii la Legea bugetului de stat 2024 din perspectiva de gen (inclusiv persoanelor cu dizabilități). 3. În colaborare cu Platforma pentru Egalitate de gen și AOPD - Scrisoarea de poziție privind remunerarea asistenților personali. 4. 5 ghiduri pe domeniile: 1. Evaluarea raportului cost-beneficiu cost-eficacitate între femei și bărbați. 2. Supravegherea bugetului de gen în finanțarea schimbărilor climatice. 3. Advocacy și lobby pentru bugetarea sensibilă la gen și schimbările climatice. 4. Analiza bugetului în funcție de gen. 5. Evaluări ale impactului de gen pentru bugete. 5. 7 cursuri online (în limba română și engleză) de instruire în domeniul Bugetarii sensibile la gen la care au fost înregistrați peste 21 de studenți la cursuri în limba română.								
1.1.3. Includerea anuală în comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din autoritățile administrației publice a studierii Ghidului pentru integrarea perspectivei egalității de gen în procesul de elaborare a politicilor publice	<table><tr><td>Statut:</td><td>Realizat</td></tr><tr><td>Indicatori:</td><td>Hotărâri ale Guvernului aprobate; număr de participanți la programul de instruire; număr de instruirii realizate pe an</td></tr><tr><td>Autorități/instituții responsabile:</td><td>CS</td></tr><tr><td>Termene de realizare</td><td>Anual</td></tr></table> CS în comanda de stat privind dezvoltarea profesională a personalului din autoritățile publice în anul 2023, aprobată prin HG nr. 4/2023 în modulul „Integrarea profesională în funcția publică” a inclus subiectul - egalitatea de gen în administrația publică. În cadrul acestui modul au fost instruite 175 persoane.	Statut:	Realizat	Indicatori:	Hotărâri ale Guvernului aprobate; număr de participanți la programul de instruire; număr de instruirii realizate pe an	Autorități/instituții responsabile:	CS	Termene de realizare	Anual
Statut:	Realizat								
Indicatori:	Hotărâri ale Guvernului aprobate; număr de participanți la programul de instruire; număr de instruirii realizate pe an								
Autorități/instituții responsabile:	CS								
Termene de realizare	Anual								

	La fel reprezentanții/-tele CS, MF, CC, MDED și MMPS (24 de femei și 6 bărbați) și-au sporit gradul de conștientizare cu privire la BSG și rolurile lor în implementarea BSG prin întâlniri și ateliere de lucru organizate de experți internaționali în timpul unei misiuni internaționale BSG desfășurate în perioada 19-23 septembrie 2023.
1.1.4. Elaborarea și implementarea inițiativelor multianuale de integrare a perspectivei egalității de gen în politicile sectoriale și managementul finanțelor publice specific politicilor sectoriale (piața muncii, educație, sănătate, antreprenariat, dezvoltare locală, agricultură, protecția socială și incluziunea refugiaților)	Statut: Realizat Indicatori: Număr de inițiative multianuale aprobate și discutate în platforma grupurilor coordonatoare gender Autorități/instituții responsabile: MMPS; MS; MEC; MAI; MDED; IP ODA; MF; MIDR; MAIA Termene de realizare Anual Pe parcursul anului 2023 au fost elaborate și implementate mai multe inițiative multianuale de integrare a perspectivei egalității de gen în politicile sectoriale și managementul finanțelor publice specific politicilor sectoriale: 1. MAIA a raportat despre politica de subvenționare în domeniul agriculturii și mediului rural care asigură integrarea principiului egalității de gen. Actele normative elaborate în domeniul agriculturii și mediului rural se răsfrâng inclusiv și asupra femeilor din mediul rural. 1.1 pentru a motiva femeile-fermiere, prin HG nr. 491/2023 cu privire la subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, subvențiile calculate în condiții generale (până la 50% din valoarea proiectului investițional) s-au majorat cu 10% din valoarea subvenției autorizate; 1.2 conform HG nr. 465/2023 cu privire la aprobarea Regulamentului privind măsurile de subvenționare în avans și condițiile specifice de eligibilitate pentru subvenționarea în avans din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, femeile fermiere au beneficiat de subvenții majorate cu 10-15% în cadrul a trei măsuri de subvenționare: - „Diversificarea activităților economice rurale”, contribuția financiară asigurată de femeile-fermiere constituie cel puțin 35% din valoarea proiectului investițional (contribuția solicitantului cel puțin 50%); - „Stimularea producerii pe teren protejat”, contribuția financiară asigurată de femeile-fermiere constituie cel puțin 30% din valoarea proiectului investițional (contribuția solicitantului cel puțin 40%);

	- „Înființarea plantațiilor de arbuști fructiferi, aromatice, medicinale și condimentare”, contribuția financiară asigurată de femeile-fermiere constituie cel puțin 30% din valoarea proiectului investițional investițional (contribuția solicitantului cel puțin 40%). Inclusiv, în cadrul măsurii de subvenționare „Dezvoltarea infrastructurii exploatației agricole”, un criteriu important în procesul de selectare a cererilor de subvenționare este prioritizarea subiecților subvenționării. Astfel, pentru proiectele care prevăd că, beneficiarul de subvenții este femeie-fermier li se acordă punctaj maxim. Totodată, în anul 2023, nu au fost acordate subvenții conform noilor forme de subvenționare (HG nr. 465/2023, HG nr. 491/2023), prin urmare cererile recepționate în anul 2023 vor fi examinate și autorizate în anul 2024. 2. MEC pe parcursul anului 2023 a desfășurat două ședințe de lucru a Grupului de coordonare a unităților gender, în cadrul cărora au fost discutate mai multe inițiative de integrare a perspectivei de gen în programele curriculare din învățământul profesional tehnic (la specialitatea asistent social) și superior (facultatea de drept, programele la dreptul administrativ, dreptul civil și dreptul penal). A fost menționată adaptarea programelor la perspectiva de gen și integrarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și violenței domestice. 3. MIDR pe parcursul perioadei de raportare, prin modificarea HG nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, prin HG nr. 989/2023 a integrat perspectiva egalității de gen în cadrul de politici sectoriale. 4. În anul 2023 prin HG nr. 809/2023 a fost aprobat „Programul de susținere a antreprenoriatului feminin”. Programul a fost elaborat de către MDED în comun cu IP ODA. Prima prezentare publică a Programului a avut loc la data de 24.11.2023, în cadrul expoziției „Antreprenor Expo 2023”, desfășurată în perioada 23-26 noiembrie 2023. 5. O abordare propusă pentru implementarea bugetului responsabil de gen în sistemul de management al finanțelor publice a fost elaborat pe baza constatărilor cheie ale evaluării PEFA și va stabili activitățile de bază întreprinse în următorii trei ani împreună cu MF.				
1.1.5. Oferirea suportului de tip centralizat (coordonat) ministerelor și altor autorități în elaborarea și implementarea inițiativelor multianuale de integrare a perspectivei	<table> <tr> <td>Statut:</td><td>În proces de realizare</td></tr> <tr> <td>Indicatori:</td><td>Număr de ministere și alte APC care au beneficiat anual de suport; număr de inițiative consultate</td></tr> </table>	Statut:	În proces de realizare	Indicatori:	Număr de ministere și alte APC care au beneficiat anual de suport; număr de inițiative consultate
Statut:	În proces de realizare				
Indicatori:	Număr de ministere și alte APC care au beneficiat anual de suport; număr de inițiative consultate				

egalității de gen în politicile sectoriale	Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare Anual; 2023 - 2027 Pe data de 15 iunie 2023 în incinta MMPS a fost organizată o masă rotundă reprezentanții MMPS, MF, CC, SFS, CS și ai societății civile în cadrul căreia au fost discutate mai multe subiecte ce țin de BSG: 1. Aspecte privind BSG prin prisma cadrului nou de politici publice și angajamentelor internaționale relevante. Mecanisme de raportare; 2. Progrese regionale în implementarea BSG. Corelarea Conexiunea BSG cu Agenda 2030 și perspectiva de integrare Europeană; 3. Importanța includerii BSG în documentele de politici. Rolul instituțional în BSG și raportarea către mecanismele internaționale; 4. Bune practici de implementare a BSG la nivel național și local. Studii/analize efectuate la nivel național pe dimensiunea BSG. În cadrul acestui eveniment reprezentanții autorităților implicate și-au sporit cunoștințele și s-au angajat pentru includerea BSG în toate etapele adoptării noilor documente de politici publice.
1.1.6. Suport oferit autorităților administrației publice locale în procesul de elaborare și implementare a strategiilor și proiectelor de dezvoltare locală din perspectiva egalității de gen	Statut: Realizat Indicatori: Număr de strategii sau/și proiecte de dezvoltare locală aprobate și/sau în curs de implementare Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare Anual Întru oferirea suportului autorităților administrației publice locale în procesul de elaborare și implementare a strategiilor și proiectelor de dezvoltare locală din perspectiva egalității de gen MMPS a fost susținut de către parteneri în realizarea mai multor activități: 1. Cu suportul UN Women 24 de primării au fost informate cu privire la cele mai bune practici în realizarea dezvoltării locale participative și bugete sensibile la gen, inclusiv provocările și bunele practici în prevenirea violenței în familie la nivel local. O întâlnire hibridă de validare a rezultatelor din aprilie 2023 a implicat peste 40 de reprezentanți ai autorităților administrației publice locale și centrale, OSC-uri partenere, ministere, primari și echipe multidisciplinare din raioanele Cahul și Ungheni. Activitatea a avut loc în cadrul Proiectului Eva finanțată de UE.

	2. În parteneriat cu AO IVC și FES pe parcursul anului 2023 au fost realizate mai multe activități în scopul oferi suportului APL-urilor în procesul de elaborare și implementare a strategiilor și proiectelor de dezvoltare locală din perspectiva egalității de gen: 1) 4 misiuni de audit de gen au fost realizate în raioanele Telenești, Strășeni, Rezina și Ialoveni, cu suportul oferit de AO IVC și FES; 2) 4 planuri de acțiuni în domeniul egalității de gen au fost elaborate cu sprijinul AO IVC în parteneriat cu APL-urile de nivelul II și OSC-urile din raioanele Telenești, Strășeni, Rezina și Ialoveni având la bază concluziile și recomandările rapoartelor auditului de gen; 3) Strategia de dezvoltare a raionului Rezina a fost ajustată la dimensiunea de gen; 4) au fost dezvoltate capacitățile APL de nivelul I și Grupurilor de inițiativă din 36 localități din raionul Orhei pentru ajustarea strategiilor de dezvoltare socio-economică a localităților din perspectiva egalității de gen; 5) 5 planuri de acțiuni pentru gestionarea crizei refugiaților sensibile la dimensiunea de gen, elaborate (Anenii Noi, Căușeni, Cahul, Orhei și Ștefan Vodă) și 4 aprobate (Anenii Noi, Căușeni, Cahul și Ștefan Vodă). 3. Cu sprijinul UNFPA au fost organizate sesiuni de informare cu APL (Direcția Educație, Primării) privind egalitatea de gen, combaterea stereotipurilor de gen în Strășeni, Fălești, Căușeni, Ialoveni, Chișinău, iar 38 de reprezentanți ai APL au implementat cel puțin o inițiativă în anul 2023 pentru a promova la nivel local egalitatea între femei și bărbați. Totodată, au fost organizate cluburi ale taților în școli, centre de tineret, centre de sănătate prietenoase tinerilor, centre de creație și recreere, sesiuni de informare în școli, centre de tineret, direcția raională educație, grădinițe, școli primare, precum și evenimente comunitare.								
1.1.7. Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național, pentru dezvoltare regională și locală pentru a fortifica perspectiva și cerințele cu privire la asigurarea egalității de gen și a incluziunii în proiectele de dezvoltare locală și regională	<table border="0"> <tr> <td>Statut:</td><td>Realizat</td></tr> <tr> <td>Indicatori:</td><td>Hotărâre a Guvernului aprobată</td></tr> <tr> <td>Autorități/instituții responsabile:</td><td>MIDR; MMPS</td></tr> <tr> <td>Termene de realizare</td><td>2024</td></tr> </table> MIDR pentru a fortifica perspectiva și cerințele cu privire la asigurarea egalității de gen și a incluziunii în proiectele de dezvoltare locală și regională, prin HG nr. 236/2023 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (eficientizarea gestionării mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală) a modificat HG nr. 152/2022	Statut:	Realizat	Indicatori:	Hotărâre a Guvernului aprobată	Autorități/instituții responsabile:	MIDR; MMPS	Termene de realizare	2024
Statut:	Realizat								
Indicatori:	Hotărâre a Guvernului aprobată								
Autorități/instituții responsabile:	MIDR; MMPS								
Termene de realizare	2024								

	cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului național pentru dezvoltare regională și locală, în care au fost incluse elemente sensibile la gen.
1.1.8. Aprobarea și implementarea programului de abilitare economică a femeilor	Statut: Realizat Indicatori: Program aprobat Autorități/instituții responsabile: MDED; IP ODA Termene de realizare 2023 În scopul dezvoltării continue a potențialului economic al femeilor la nivel național și accesului femeilor la împrumuturi și alte forme de creditare financiară MDED în comun cu IP ODA a elaborat un nou instrument de abilitare antreprenorială a femeilor - Programul de susținere a antreprenoriatului feminin, care a fost aprobat prin HG nr.809/2023. Lansarea programului este planificată pentru luna martie 2024 și va fi implementat pe parcursul a 3 ani (2024-2026). Noul program, vine cu un set mai larg de instrumente de susținere atât financiară, cât și educativă a femeilor ce planifică inițierea unei afaceri, dar și dezvoltarea acesteia. Suportul financiar acordat în cadrul programului prevede: - granturi de până la 200,0 mii MDL acordate pentru femeile care gestionează companii debutante. Finanțarea din partea statului constituie până la 80% din valoarea proiectului investițional, iar beneficiarele programului vor veni cu o contribuție de doar 20%. Adicional, antreprenoarele pot solicita suport financiar nerambursabil din „pachetul e-comerț” în valoare de maxim 30,0 mii MDL pentru investiții aferente comerțului electronic; - granturi de până la 600,0 mii MDL acordate pentru femeile care gestionează companii în dezvoltare. Suportul financiar nerambursabil pentru afacerile în dezvoltare este de maximum 70% din suma proiectului investițional, dar nu va depăși 600.000 lei. Contribuția întreprinderii beneficiare va constitui minimum 30% din suma proiectului investițional. În cazul întreprinderilor ce dezvoltă afaceri în domeniile prioritare, contribuția întreprinderii beneficiare va constitui minimum 25% din suma cheltuielilor eligibile ale proiectului investițional. Adicional, întreprinderile pot solicita suportul financiar nerambursabil din „pachetul e-comerț” în valoare de maximum 50.000 lei pentru investiții aferente comerțului electronic.

	Totodată, o atenție sporită se acordă creșterii și dezvoltării competențelor antreprenoriale prin acordarea serviciilor de instruire, consultare, mentorat la etapa de pre finanțare, cât și mentorat post finanțare, astfel încât, la orice etapă de dezvoltare a businessului, femeile antreprenoare pot apela la activități de ghidare și formare.
1.1.11. Creșterea capacităților autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea pentru elaborarea și implementarea politicilor publice locale sensibile la dimensiunea de gen	Statut: Realizat Indicatori: Număr de persoane cu funcții de demnitate publică instruite; număr de funcționari publici instruiți Autorități/instituții responsabile: CS; IAP al USM Termene de realizare 2024 Pe parcursul anului 2023 partenerii AO IVC și FES au desfășurat următoarele activități de consolidare a capacităților APL de nivelul I și II pentru elaborarea și implementarea politicilor publice locale sensibile la dimensiunea de gen: 1) 22 de reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale, mediul academic și ai OSC au beneficiat de instruire pentru formare de formatori/formatoare în domeniul realizării auditului de gen și elaborarea planurilor de acțiuni pentru asigurarea egalității de gen; 2) 180 reprezentanți ai APL și OSC din raioanele Rezina, Ialoveni, Telenești și Strășeni au participat la 6 instruirii privind elaborarea politicilor și strategiilor sensibile la dimensiunea de gen, care au fost realizate în 2 module: - elaborarea politicilor publice sensibile la gen și de ce este important să fie consultate public; - dezvoltarea capacităților reprezentanților APL și OSC pentru realizarea auditului de gen al politicilor publice și elaborarea Planurilor de acțiuni în domeniul egalității de gen. 3) 187 de reprezentanți ai APL și OSC din raioanele Ștefan Vodă, Anenii Noi, Orhei, Căușeni și Cahul au fost instruiți pentru a elabora documente de politici publice în situații de criză bazate pe necesitățile specifice ale femeilor și bărbaților, inclusiv și a celor din grupurile sub-reprezentate.
1.1.12. Efectuarea instruirilor inițiale și continue ale actorilor din sectorul justiției privind egalitatea de gen și respectarea principiului nediscriminării	Statut: Realizat Indicatori: Număr de persoane instruite Autorități/instituții responsabile: MJ; INJ

Termene de realizare

2023

În cadrul formării inițiale la INJ, viitorii judecători și procurori, au studiat disciplinele obligatorii:

1. „Cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra familiei și minorilor”, la care au participat 25 audienți candidați la funcțiile de judecător (10) și de procuror (15);
2. „Investigarea infracțiunilor contra familiei și minorilor”, la care au participat 15 audienți candidați la funcția de procuror;
3. „Sistemul ONU al drepturilor omului”, la care au participat 25 audienți candidați la funcțiile de judecător (10) și de procuror (15).

A avut loc lecția publică „Nu dați vina pe haine!”, la care au participat 45 audienți candidați la funcțiile de judecător (30) și de procuror (15). În cadrul acestei activități au fost abordate subiecte privind specificul violenței sexuale și al violenței în bază de gen, demontarea miturilor și a clișeele, formele violenței sexuale și modalitățile de asigurare a protecției drepturilor victimelor violenței sexuale și ale violenței în familie.

Pe segmentul formării continue au avut loc următoarele instruirii:

1. Seminar: 16 februarie 2023 – „Nediscriminare și egalitate. Standardele de protecție ale minorităților etno-lingvistice și religioase” – instruiți 5 asistenți judiciari, 7 grefieri, 10 consultanți ai procurorilor;
2. Seminar: 17 februarie 2023 – „Nediscriminare și egalitate. Standardele de protecție ale minorităților etno-lingvistice și religioase” – instruiți 4 judecători și 13 procurori;
3. Seminar: 30 noiembrie 2023 – „Nediscriminare și egalitate. Standardele de protecție ale minorităților etno-lingvistice și religioase” – instruiți 6 judecători și 15 procurori;
4. Seminar: 1 decembrie 2023 – „Nediscriminare și egalitate. Standardele de protecție ale minorităților etno-lingvistice și religioase” – instruiți 7 asistenți judiciari, 9 grefieri, 7 consultanți ai procurorilor, 5 colaboratori ai instanței;
5. Curs electronic în domeniul „antidiscriminării”, la care au fost certificați 20 de beneficiari, dintre care: 2 judecători, 1 procuror, 8 consultanți ai procurorului, 2 colaboratori din procuraturi, 6 asistenți judiciari, 1 colaborator din cadrul instanței;
6. Curs electronic „Violența împotriva femeilor și violența domestică”, la care au fost certificați 7 beneficiari, dintre care: 2 procurori, 2 consultanți ai procurorului, 2 asistenți judiciari și 1 student;
7. Curs electronic „Accesul femeilor la justiție”, la care au fost certificați 38 de beneficiari, dintre care: 2 judecători, 2 procurori, 7 consultanți ai procurorului, 9 asistenți judiciari, 5 grefieri, 4 colaboratori din cadrul instanței, 2 avocați CNAJGS, 2 formatori/ personal INJ, 1 șe de secretariat, 1 consultant, 2 studenți și 1 specialist.

	Totodată, 1090 de angajați din cadrul MAI, delegați la cursurile de formare profesională inițială au fost instruiți la modulul „Respectarea egalității de gen și a principiului nediscriminării în activitatea MAI”, 228 de angajați au fost instruiți în domeniul respectării egalității de gen, în cadrul a 11 cursuri de formare profesională continuă desfășurate cu suportul instituțiilor/organizațiilor din țară sau de peste hotare, precum și de către Academia „Stefan cel Mare” a MAI.	
Obiectiv specific 1.2. Asigurarea funcționalității și operaționalității Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați în luarea deciziilor		
1.2.1. Aprobarea modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 895/2006 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați, în scopul consolidării mandatului și funcționalității acesteia	Statut:	Nerealizat
	Indicatori:	Hotărâre a Guvernului aprobată
	Autorități/instituții responsabile:	MMPS
	Termene de realizare	2023
1.2.2. Realizarea ședințelor tematice sectoriale de progres ale Comisiei	Statut:	Nerealizat
	Indicatori:	Număr de ședințe realizate
	Autorități/instituții responsabile:	MMPS
	Termene de realizare	Anual
1.2.5. Consolidarea activității grupurilor coordonatoare în domeniul gender în cadrul autorităților publice	Statut:	Realizat
	Indicatori:	Număr de grupuri coordonatoare la nivelul APC funcționale
	Autorități/instituții responsabile:	APC
	Termene de realizare	2023
La situația din 01.01.2024 există 14 grupuri coordonatoare în domeniul gender la nivel de ministere.		

Obiectiv general 2. Sporirea protecției sociale pentru mai multe persoane care sunt implicate în activități de îngrijire pe termen lung a membrilor de familie <i>Indicatori:</i> număr de persoane (bărbați/femei) care au beneficiat de noile prestații de asistență și asigurare socială implementate în cadrul Programului; gradul de satisfacție a persoanelor care au beneficiat de servicii de suport, în special de serviciul „Respiro”									
Obiectiv specific 2.1. Îmbunătățirea și extinderea cadrului legal cu privire la prestațiile de asistență și asigurare socială pentru persoanele implicate în îngrijirea pe termen lung a membrilor de familie									
2.1.1. Realizarea analizei cadrului legal cu privire la prestațiile de asistență și de asigurări sociale și drepturile de muncă pentru persoanele care sunt implicate în îngrijirea pe termen lung a membrilor familiei din perspectiva egalității și nondiscriminării și a celor mai bune practici internaționale	<table> <tr> <td>Statut:</td><td>Nerealizat</td></tr> <tr> <td>Indicatori:</td><td>Raport de analiză realizat</td></tr> <tr> <td>Autorități/instituții responsabile:</td><td>MMPS</td></tr> <tr> <td>Termene de realizare</td><td>2023</td></tr> </table>	Statut:	Nerealizat	Indicatori:	Raport de analiză realizat	Autorități/instituții responsabile:	MMPS	Termene de realizare	2023
Statut:	Nerealizat								
Indicatori:	Raport de analiză realizat								
Autorități/instituții responsabile:	MMPS								
Termene de realizare	2023								
Obiectiv general 3. Reducerea diferențelor salariale în funcție de gen pentru munca egală sau munca de valoare egală <i>Indicatori:</i> reducerea în sectorul privat (organizații private cu scop lucrativ sau nonprofit: asociații, fundații, instituții private) a decalajului în remunerarea bărbaților și femeilor pentru munca egală sau munca de valoare egală în anul 2027 comparativ cu anul 2023									
Obiectiv specific 3.1. Informarea graduală a cel puțin 5 000 de salariați și salariați cu privire la drepturile în materie de asigurare a plății egale pentru munca egală sau munca de valoare egală prin diferite mijloace de comunicare									
3.1.1. Elaborarea și pilotarea portalului cu privire la plata egală cu module destinate informării angajatorilor și salariaților/salariatelor	<table> <tr> <td>Statut:</td><td>În proces de realizare</td></tr> <tr> <td>Indicatori:</td><td>Portal online elaborat și pilotat</td></tr> </table>	Statut:	În proces de realizare	Indicatori:	Portal online elaborat și pilotat				
Statut:	În proces de realizare								
Indicatori:	Portal online elaborat și pilotat								

încadrați/încadrate în raporturi de muncă conform legislației muncii	Autorități/instituții responsabile: MMPS; ISM; SFS Termene de realizare 2023-2027 SFS beneficiază de suportul Agenției Fiscale Suedeze în contextul proiectului de cooperare pentru anii 2023 – 2026, una din subcomponentele căruia se referă la egalitatea de gen, care presupune îmbunătățirea reglementărilor existente prin analiza și ajustarea cadrului normativ al instituției, cu un accent mai puternic pe egalitatea de gen și nediscriminare – activitate omniprezentă în cadrul tuturor componentelor și subcomponentelor proiectului. De asemenea, în cadrul proiectului este negociată implicarea UN Women Moldova pentru desfășurarea instruirilor pe dimensiunea de egalitate de gen. Specificul acestei acțiuni este unul complex și necesită o explicație cu privire la rolul SFS în procesul de elaborare și pilotare a portalului.
3.1.2. Efectuarea campaniei de informare a salariaților (în sectoarele cu cele mai semnificative decalaje salariale în funcție de gen) cu privire la drepturile legate de plata egală pentru munca egală sau munca de valoare egală	Statut: În proces de realizare Indicatori: Număr de salariați informați direct despre drepturile cu privire la munca egală sau munca de valoare egală Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare 2023 În scopul atingerii indicatorului în anul 2023 a fost inițiată elaborarea proiectului HG privind Sistemul de evaluare și clasificare a funcțiilor prin prisma asigurării principiului plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală ce urmează a fi aprobată pe parcursul anului 2024. Totodată, în cadrul instruirilor desfășurate pentru activul sindical, reprezentanții CNSM informează în permanență, participanții despre obligația angajatorului de a asigura remunerarea egală pentru munca de valoare egală.
3.1.3. Oferirea suportului în consolidarea proceselor interne ale Inspectoratului de Stat al Muncii și ale Consiliului pentru egalitate din perspectiva asigurării mandatului legat de	Statut: În proces de realizare Indicatori: Număr de inițiative legate de asigurare a plății egale pentru munca egală sau munca de valoare egală realizate de către Consiliul pentru egalitate și ISM; număr de verificări efectuate

plata egală pentru munca egală sau munca de valoare egală	Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare 2023 A fost inițiată elaborarea proiectului HG privind Sistemul de evaluare și clasificare a funcțiilor prin prisma asigurării principiului plății egale pentru muncă egală și muncă de valoare egală. Urmare a aprobării HG va fi oferit suport în consolidarea proceselor interne ale Inspectoratului de Stat al Muncii și ale Consiliului pentru egalitate din perspectiva asigurării mandatului legat de plata egală pentru munca egală sau munca de valoare egală.
Obiectiv general 4. Sporirea numărului de bărbați care promovează egalitatea de gen <i>Indicatori:</i> ponderea bărbaților care pot fi considerați ca fiind promotori ai egalității de gen	
Obiectiv specific 4.1. Încurajarea a circa 10 000 de bărbați de a se implica în inițiative de îngrijire, educație și alte domenii feminizate de pe piața muncii	
4.1.1. Organizarea campaniilor anuale de comunicare cu privire la bărbați ca promotori ai egalității de gen	Statut: Realizat Indicatori: Număr de persoane informate în mod direct Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare 2023-2027 MMPS a fost susținut de către UNFPA în desfășurarea campaniei de comunicare „Se poate și altfel, fără stereotipuri”. În cadrul campaniei a fost asigurată informarea a 98 000 de persoane în format online, 400 de persoane prin desfășurarea evenimentelor comunitare și 68 de persoane prin sesiuni de informare.

4.1.2. Extinderea inițiativelor de implicare a taților/bărbaților/bunicilor în îngrijirea și educația copiilor/nepoților, în Clubul taților și activități de voluntariat	Statut: Realizat Indicatori: Număr de tați implicați Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare 2023-2027 MMPS a fost susținut de către UNFPA în asigurarea implicării a 300 bărbați și băieți în Cluburile Taților din 18 Cluburi ale Taților pentru actuali și viitori tați din 4 raioane (Strășeni, Fălești, Chișinău, Dondușeni, municipiul Chișinău). Totodată, în cadrul Proiectului „Părinte de Băiat” au fost desfășurate: - ateliere de lucru cu părinții/bărbați din raioanele Ialoveni, Căușeni, Chișinău, în cadrul cărora 63 de bărbați au fost implicați în sesiunile de informare privind egalitatea de gen și educația sensibilă la nevoile băieților; - ateliere de lucru cu educatori/învățători din raioanele Ialoveni, Căușeni, Chișinău. La fel, a fost desfășurată campania „Cresc un băiat, dar nu uit că este copil”. Suplimentar, în anul 2023, 561 de bărbați din numărul total de 913 angajați ai MAI au beneficiat de concediu pentru îngrijirea copiilor.
4.1.4. Organizarea anuală a Zilei Familiei	Statut: Realizat Indicatori: Număr de localități în care sunt organizate evenimente cu prilejul Zilei Familiei, cu estimarea numărului de bărbați participanți Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare Anual În anul 2023 a fost organizate evenimente cu prilejul zilei Familiei în 23 de localități din RM. MMPS în parteneriat cu Parlamentul a organizat și a participat data de 12.05.2023 la evenimentul cu genericul „Dialog între generații pentru familii puternice” susținut de UNFPA. Activitatea a cuprins mai multe ateliere interactive, în care participanții au avut ocazia să discute cu un nutriționist despre îmbătrânirea activă și sănătoasă, să participe la ședința de

	aerobică, să se delecteze cu un recital al Youth Orchestra și să-și dezvolte abilitățile digitale. La eveniment au fost invitați și vârstnici care au beneficiat de Programul de granturi oferite de către MMPS pentru promovarea îmbătrânirii active. De asemenea, au fost organizate 3 evenimente de Ziua Familiei în Chișinău, Strășeni și Fălești cu suportul UNFPA, după cum urmează: a) evenimentul „Dialog între generații pentru familii puternice”, care s-a axat pe dialogul și solidaritatea dintre generații, promovarea îmbătrânirii active și sănătoase, poveștile de succes ale persoanelor în vârstă, abilitarea digitală a persoanelor în vârstă prin implicarea tinerilor etc. În total au participat în jur de 110 de persoane, dintre care aproximativ 30 bărbați; b) evenimentul realizat la Centrul de Creație și Recreere din Fălești, ca parte a agendei Cluburilor Taților. Activitatea a avut ca scop combaterea stereotipurilor de gen cu referire la partajarea treburilor casnice și implicarea egală în creșterea și educarea copiilor. Evenimentul a fost realizat în parteneriat cu APL din Fălești. La eveniment au participat circa 40 de persoane, dintre care 21 de bărbați; c) eveniment în cadrul Cluburilor Taților la Strășeni, organizat în parteneriat cu autoritățile APL, Consiliul Raional și Centrul de tineret. Evenimentul a fost axat pe un quiz cu tematica egalității de gen. La eveniment au participat 28 de băieți și bărbați, membri ai Cluburilor Taților din Strășeni. Totodată, pe data de 11 mai 2023 MMPS în parteneriat cu UN Women, USM, Gender Centru și Platforma pentru egalitate de gen a organizat Conferința științifico-practică națională cu tematica „Perspectivele de Reziliență a Familiei în Contextul Multiplelor Crize”. În cadrul conferinței au participat 89 de persoane, dintre care 11 bărbați și 78 femei în format fizic și 44 persoane, dintre care 8 bărbați în format online. În total au participat 133 persoane, inclusiv 19 bărbați.
Obiectiv general 5. Promovarea femeilor, inclusiv a femeilor din grupurile subreprezentate, în funcții de conducere și în procesul decizional la nivel central și local <i>Indicatori:</i> ponderea femeilor alese în funcții electivă la nivel local și central; ponderea femeilor în Guvern; ponderea femeilor diplomate (din sistemul instituțiilor serviciului diplomatic); numărul femeilor din grupuri subreprezentate care au fost alese în funcții electivă; ponderea femeilor care au participat la adunări comunitare în cadrul cărora s-au discutat proiecte comunitare; numărul femeilor-lidere de echipe de cercetare care au condus proiecte de cercetare finanțate de stat	
Obiectiv specific 5.1. Crearea a cel puțin 3 oportunități de participare și reprezentare echilibrată pentru femei	
5.1.1. Elaborarea și aprobarea Regulamentului-cadru al platformelor consultative	Statut: Realizat

permanente instituite în cadrul autorităților administrației publice centrale	Indicatori: Regulament elaborat și aprobat Autorități/instituții responsabile: CS; APC Termene de realizare 2023 Prin HG nr.435/2023 cu privire la modificarea HG nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul de consultare publică, a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea activității platformei consultative permanente în cadrul autorității administrației publice centrale. Conform Ordinului MIDR nr. 202/2023 cu privire la asigurarea transparenței în procesul decizional, a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea activității platformei consultative permanente, precum și instituită componența platformei consultative în domeniul: - transport; - infrastructura de transport; - urbanism, construcții și locuințe; - dezvoltare regională și locală; - infrastructura de apă și sanitație.
5.1.3. Monitorizarea modului în care partidele politice implementează prevederile art. 28 alin. (2¹) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, art. 68 alin. (3) din Codul electoral nr. 1381/1997 și ale art. 7 alin (2) lit. b) din Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați	Statut: Realizat Indicatori: Rapoarte de monitorizare; număr de persoane instruite de către CEC Autorități/instituții responsabile: CEC Termene de realizare Anual CEC a venit cu reglementări privind modul de aplicare a cotei de gen de 40% pentru ambele sexe, prin aprobarea Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile locale, (Hotărârea CEC nr. 1103/2023), în anexa nr. 12 al acestuia fiind dat tabelul cu privire la formula de calcul privind cota minimă de reprezentare din numărul posibil de candidați înaintați pentru funcția de consilier al consiliului local de nivelul întâi sau al doilea.

	În contextul măsurilor afirmative în finanțarea partidelor politice din bugetul de stat instituite prin Legea nr. 294/2007, fiecare al 3-lea candidat la funcția de primar în alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023 a fost femeie. Pentru anul 2023, prin Hotărârea CEC, au fost distribuite alocațiile de la bugetul de stat pentru 36 partide politice, dintre care doar 24 partide politice au primit efectiv alocații de la bugetul de stat. În primul semestru al anului 2023, 22 de partide politice au respectat prevederea legală privind utilizarea a 20% din valoarea alocațiilor anuale în scopul promovării femeilor în procesele politic și electoral. De către CEC au fost pornite 2 procese contravenționale în privința a 2 partide politice pentru nerespectarea cotei de 20% stabilite de lege, ce ține utilizarea alocațiilor în anul 2022. Pe parcursul anului 2023, CEC a desfășurat 3 instruirii cu reprezentanți ai partidelor politice pe teme, precum: raportarea financiară, modalitatea de înregistrare a candidaților la alegerile locale generale, respectarea prevederilor legale privind cota minimă de 40% pentru ambele sexe la întocmirea listei de candidați și modalitatea de utilizare și raportare a celor 20% din alocațiile de stat pentru promovarea femeilor în procesele politic și electoral. În total au fost instruiți 17 trezoreri ai partidelor politice, inclusiv membri cu alte funcții de răspundere din cadrul a 25 de formațiuni politice.¹ Totodată, CPD monitorizează alegerile parlamentare și locale de circa 15 ani, analizând reprezentarea femeilor în alegeri, percepțiile alegătorilor, finanțarea partidelor politice etc., cu scopul de a pune în evidență principalele inegalități în ceea ce privește participarea femeilor și bărbaților în procesele electorale, percepțiile societății cu privire la prezența femeilor în viața politică, etc. Monitorizarea alegerilor din anul 2023 au fost o prioritate pentru CPD, deoarece în cadrul acestor alegeri a fost aplicat pe deplin sistemul de cotă dublă. Rezultatele și mai multe concluzii ale procesului de monitorizare pot fi văzute în Raportul integral de monitorizare: „Alegeri locale 2023: între percepții și realități În mod specific”. În procesul de monitorizare, CPD s-a axat pe: (i) modul de prezentare a bărbaților și femeilor pe listele de candidați: respectarea cotei minime de reprezentare de 40% pentru ambele sexe la întocmirea listelor de candidați pentru alegerile locale și poziționarea candidaților pe liste, conform ultimei prevederi legislative (minim patru candidați de sex opus pentru fiecare zece locuri); (ii) veniturile și posibilitățile economice ale candidaților femei și bărbați: analiza declarațiilor de venit ale candidaților la funcția de primar/ă și corelarea acestora cu prezența pe listele de candidați; (iii) accesul candidaților, în special a femeilor, la mass-media (analiza a patru tipuri de produse media: știri, talk-show-uri, dezbateri electorale și reclame, scopul fiind identificarea nivelului de prezență a candidatelor în mass-media televizată în timpul campaniei electorale și corelarea
--	--

¹ https://a.cec.md/ro/partidele-politice-au-fost-familiarizate-despre-particularitatile-de-desemnare-2781_107316.html https://a.cec.md/ro/trezorerii-partidelor-politice-au-beneficiat-de-un-seminar-de-2781_106574.html, https://a.cec.md/ro/cec-a-invitat-partidele-politice-la-discutii-despre-aplicarea-2781_107298.html

	acestui indicator cu prezența lor pe listele de candidați); (iv) percepțiile alegătorilor despre candidații femeilor și bărbaților (această analiză este realizată în baza unui sondaj de opinie în care respondenții opinează despre prezența femeilor și bărbaților în politică, rolurile de gen în familie, gospodărie și societate și modul în care acest rol influențează implicarea femeilor și bărbaților în politică).
Obiectiv specific 5.2. Creșterea până la 1 400 a numărului de femei, inclusiv femei din grupurile subreprezentat, în dezvoltarea abilitărilor de participare și liderism până în anul 2027	
5.2.1. Demararea programelor anuale de împuternicire pentru participare și liderism a femeilor și în special a femeilor din grupurile subreprezentate	Statut: Realizat Indicatori: Număr de beneficiare ale programelor Autorități/instituții responsabile: MMPS Termene de realizare 2023-2027 Pe parcursul perioadei de raportare MMPS a fost susținut de către partenerii AO „Institutum Virtutes Civilis și Fundația „Friedrich Ebert” în parteneriat cu UN Women Moldova fiind demarate mai multe programe anuale de împuternicire pentru participare și liderism a femeilor și în special a femeilor din grupurile subreprezentate: 1) un program de abilitare a femeilor pentru participare în viața politică și procesele decizionale, elaborat în baza Manualului ONU de abilitare politică a femeilor și implementat (UN Women Political Leadership Manual); 2) au fost instruite în cadrul a 12 sesiuni organizate pentru a dezvolta capacitățile femeilor pentru participare în alegerile locale 301 femei din întreaga țară (dintre care: 11 femei cu disabilități și 5 de etnie romă); 3) au fost instruite în cadrul programului de formare de formatoare în domeniul participării politice a femeilor pentru a le împuternici să livreze instruirii de abilitare a femeilor de a participa în procesele decizionale la nivel local și central 25 femei (dintre care: 2 femei cu disabilități și 1 femeie de etnie romă); 4) 1 dezbatere publică la care au participat reprezentanți OSCE și APL din raioanele Telenеști, Strășeni, Ialoveni, Rezina, cu tema „Contribuția femeilor în dezvoltarea comunităților”, scopul căreia a fost de a promova și multiplica practicile de bună guvernare, de 60 femei; 5) activități de consolidare a capacităților pentru promovarea unei politici externe de care au beneficiat 43 femei și bărbați din sistemul diplomatic al RM; 6) au fost instruite pentru a pune în aplicare principiile bunei guvernări în comunitățile lor 50 femei primare și consiliere locale alese la primul mandat.

5.2.3. Demararea campaniilor anuale de comunicare cu privire la participarea și reprezentarea femeilor în procesul decizional, cu un accent sporit pe participarea femeilor din grupurile subreprezentate	<table> <tr> <td>Statut:</td><td>Realizat</td></tr> <tr> <td>Indicatori:</td><td>Număr de persoane informate în mod direct</td></tr> <tr> <td>Autorități/instituții responsabile:</td><td>CEC; CICDE</td></tr> <tr> <td>Termene de realizare</td><td>2023-2027</td></tr> </table> CEC în lunile mai-august 2023 a desfășurat campania „Cunoaște dreptul tău electoral”, în cadrul căreia au fost informate peste 1000 de persoane din cadrul APL despre modificările Codului electoral, inclusiv despre eforturile CEC de a promova cât mai multe femei în procesele electorale. Totodată, CEC a desfășurat și campania de sensibilizare a cetățenilor cu privire la combaterea sexismului în alegeri. A fost aprobat sloganul campaniei, iar ulterior în cadrul unei mese rotunde persoanele participante au fost informate despre modalitățile de a denunța mesajele sexiste, discursurile de ură și violență în bază de gen. La 29 septembrie 2023, aproximativ 60 de reprezentanți ai autorităților electorale, autorităților APL, ONG-lor, părților interesate în combaterea discriminării, mass-media și potențiali votanți s-au adunat la o masă rotundă pentru a construi o platformă comună de discuții privind importanța prevenirii și combaterii discursului de ură, sexismului și altor forme de violență bazate pe gen înaintea campaniei electorale pentru Alegerile generale locale din 5 noiembrie 2023. Codul de conduită privind desfășurarea și reflectarea campaniei electorale pentru alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023, conținutul căruia a fost completat cu prevederi menite să prevină utilizarea discursului de ură și/sau instigarea la ură, a fost semnat de 396 de concurenți electorali din cadrul tuturor Consiliilor electorale de circumscripția de nivelul doi și 5 reprezentanți ai instituțiilor media locale. Ulterior, peste 200 de viitoare candidate la funcția de primar și/sau consilier local au fost încurajate să candideze și să participe în cadrul scrutinelor și a proceselor electorale, precum și să denunțe comportamentul sexist. Totodată, cu suportul partenerilor AO IVC și FES au fost realizate următoarele activități: 1) 234 persoane au fost protagoniștii a 15 emisiuni radio la postul public de radio și 5 emisiuni TV la postul public de televiziune în cadrul cărora s-au abordat subiecte ce țin de problemele social economice cu care se confruntă femeile din	Statut:	Realizat	Indicatori:	Număr de persoane informate în mod direct	Autorități/instituții responsabile:	CEC; CICDE	Termene de realizare	2023-2027
Statut:	Realizat								
Indicatori:	Număr de persoane informate în mod direct								
Autorități/instituții responsabile:	CEC; CICDE								
Termene de realizare	2023-2027								

	RM, precum și alte aspecte relevante privind implicarea femeilor în procesele de bună guvernare și modul în care asigurarea șanselor egale contribuie la o dezvoltare mai intensă, dar și sustenabilă a comunităților din RM; 2) 21400 persoane au fost informate despre participarea și reprezentarea femeilor în procesul decizional. Participarea femeilor la alegeri a fost încurajată prin 4 videoclipuri dezvoltate de către UN Women: 1. „Alătură-te mie. Candidează la alegeri!”; 2. video la sensibilizarea cu privire la violența împotriva femeilor în alegeri și încurajarea raportării (conceptualizat pe deplin de UN Women Moldova cu suportul financiar al Suediei); 3. „Femeile române. Candidează la alegeri”; 4. un videoclip inspirațional despre importanța femeilor lidere locale de a se implica în procesele politice reprezentând beneficiare directe ale cursurilor de formare ale partenerilor UN Women. Totodată 3 rapoarte legate de procesul de monitorizare a alegerilor locale din 2023 din perspectivă de gen au fost publicate: 1. „Descoperirea unui status quo patriarhal. Încotro ne îndreptăm? Studiu privind percepțiile populației cu privire la rolurile de gen în procesul decizional”; 2. „Triumful sistemului de cota dublă sau cum am ajuns la o reprezentare echitabilă: Studiu privind reprezentarea femeilor și bărbaților în funcția de consilier/ă”; 3. Alegeri locale 2023: între percepții și realități. Femeile deputate, membre ale Platformei Deputatelor din Parlament continuă să promoveze reprezentarea egală și să susțină leadershipul feminin prin lansarea campaniei naționale „Femeile candidează la alegeri!” Evenimente de incluziune față de comunitatea de romi ca promotori ai schimbării au fost organizate de Platforma Femeilor Rome „Romni” în parteneriat cu UN Women și sprijin financiar din partea SDC cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor: „Femeia romă aici și acum. Cunoaște-mă și acceptă-mă”, și Eveniment de dialog. Reprezentanți/te ai/ale CEC, APC/APL, ONG-urilor, donatorilor și femei alese ca urmare a alegerilor locale din 2023 au făcut un apel public comun pentru toleranță zero și sancțiuni împotriva discursului instigator la ură, sexismului și a altor forme de violență de gen în timpul alegerilor. Totodată, pe data de 29 septembrie 2023 a fost organizată o masă rotundă „Combaterea discursului instigator la ură, sexismului și a altor forme de violență bazată pe gen în alegeri” prin eforturi comune ale Consiliului European, CEC și UN Women în cadrul alegerilor locale din 2023, finanțate de Suedia.
--	--

	La fel, în cadrul Campaniei de comunicare difuzată pe rețelele de socializare pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la Ziua Internațională a Femeii în Diplomatie și contribuția femeilor ambasadoare la promovarea egalității de gen - 6 femei ambasadoare au participat la scurte videoclipuri, subliniind realizările și experiențele lor.
5.2.4. Elaborarea cursului de învățare la distanță privind dimensiunea de gen în alegeri și a studiului privind problematica de gen în alegeri	Statut: Realizat Indicatori: Curs de învățare la distanță elaborat; studiu publicat Autorități/instituții responsabile: CEC; CICDE Termene de realizare 2023; 2024 CEC a elaborat cursul „Integrarea perspectivei de gen în procesele electorale”, iar în baza acestuia a fost desfășurată și o instruire la distanță. https://cicde.md/2023/09/webinar-cicde-integrarea-perspectivei-de-gen-in-procese-electorale/

Concluzii:

Raportul pentru anul 2023 privind implementarea Planului de acțiuni a Programului de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în RM pentru anii 2023-2027 reprezintă un prim raport de monitorizare a implementării planului de acțiuni. Programul fiind aprobat la data de 12 aprilie, a fost asigurată implementarea acestuia în mare parte pe parcursul semestrului II al anului 2023.

Pe perioada implementării programului din numărul total de 24 de acțiuni planificate pentru anul 2023 sau cu inițiere în anul 2023, 14 acțiuni au fost realizate, 2 acțiuni au fost realizate înainte de termen, 3 au fost nerealizate, 5 acțiuni sunt în proces de realizare.

La fel menționăm că în procesul de elaborare a Raportului nu au fost furnizate informații la anumite acțiuni:

- a) la acțiunea 1.1.4. - MAI; MDED;
- b) la acțiunea 1.1.12.- MJ;
- c) la acțiunea 5.2.3.- CICDE;
- d) la acțiunea 5.2.4. - CICDE

Recomandări:

Pe parcursul monitorizării implementării Programului s-au conturat următoarele recomandări:

1. Realizarea acțiunilor nerealizate pe parcursul anului 2023 în anul 2024:

- a) 1.2.1. Aprobarea modificărilor la HG nr. 895/2006 cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați, în scopul consolidării mandatului și funcționalității acesteia;
- b) 1.2.2. Realizarea ședințelor tematice sectoriale de progres ale Comisiei.

2. Înregistrarea progreselor la acțiunea 1.1.2. - elaborarea și încorporarea reglementărilor metodologice aferente dimensiunii de gen în metodologia de planificare bugetară, în partea ce se referă la modul de prezentare a performanței programelor de cheltuieli bugetare care să cuantifice aspectele egalității de gen;

3. Diversificarea domeniilor de implementare a inițiativelor multianuale de integrare a perspectivei egalității de gen în politicile sectoriale și managementul finanțelor publice specific politicilor sectoriale (piața muncii, educație, sănătate, antreprenariat, dezvoltare locală, agricultură, protecția socială și incluziunea refugiaților);

4. Continuarea consolidării activității grupurilor coordonatoare în domeniul gender în cadrul autorităților publice.

Str. Vasile Alecsandri, 1 MD-2009,
mun. Chişinău,
e-mail secretariat@social.gov.md
www.social.gov.md